

Waardig werk, ook in Vlaanderen

De sterke jobgroei op de Vlaamse arbeidsmarkt vraagt een ingrijpende wijziging in de focus van het werkgelegenheidsbeleid. De voorbije jaren werd, in uitvoering van het Vlaams regeerakkoord en van afspraken met de Federale Overheid, vooral werk gemaakt van de activering van werkzoekenden. Samen met de invoering van een sluitende begeleidingsaanpak en met de wind in de zeilen van een aantrekkende conjunctuur, leverde dat nog resultaten op ook. De Vlaamse werkloosheid staat op een historisch laag peil en ook de werkzaamheid van de Vlaming neemt langzaam maar zeker toe. Dat tegenover elke vacature gemiddeld steeds minder werkzoekenden staan bewijst dat de arbeidsmarkt stilaan oververhit raakt. Althans, voor wie er de vruchten van plukt. Want de vele zegebulletins ten spijt, blijven groepen werkzoekenden en delen van de werkende bevolking in de kou staan op een arbeidsmarkt die segmenteert, discrimineert en dualiseert. De opvolger van minister Vandenbroucke mag zich stilaan warmlopen voor een beleidsparcours dat ongelijkheden wegwerkt door werk te maken van waardig werk voor iedereen.

Het appél van de uitdagingen

Dat de arbeidsmarkt voor grote uitdagingen staat is niet langer een geheim. De vergrijzing van de beroepsbevolking, de toenemende krapte op de arbeidsmarkt, de moeizame invulling van knelpuntvacatures, de tertiarisering van de economie, de vrijwaring van de competitiviteit, de roep om regionalisering, de vrijwaring van de competitiviteit, de toenemende nood aan zorg en diensten, ... Allen zijn het uitdagingen die de toekomst van de arbeidsmarkt ingrijpend zullen wijzigen. Het doemdenken, waarmee ze ingang vinden in het maatschappelijk debat, mag echter geen aanleiding geven tot politiek defaitisme noch tot sociale afbraak. Solidariteit is het enige passende antwoord op de probleemdruk waarmee onze arbeidsmarkt worstelt. Anno 2008 blijft solidariteit het breekijzer waarmee socialisten uitdagingen ombuigen tot kansen: kansen op werk, op inkomen, op zekerheid, op ontplooiing door middel van arbeid, ...

Focus op waardig werk

Neem nu de toenemende krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt. Veeleer dan een bedreiging, schuilt in deze ontwikkeling een kans, niet in het minst voor de werkende bevolking. In combinatie met een goede economische conjunctuur en ondersteund door demografische trends, biedt het een platform van waarop betere loon- en arbeidsvoorwaarden, een innovatieve arbeidsorganisatie en een hedendaags opleidingsbeleid kunnen worden opgebouwd. Talentontwikkeling in een moderne bedrijfsarchitectuur, aandacht voor zinvol werk en de combinatie met andere levenssferen moeten

centraal komen te staan in een beleid dat stimuleert en activeert aan de vraagzijde. Werkgevers van de toekomst hebben er immers niet alleen belang bij om werknemers aan te trekken (activering van het aanbod), maar ook om alle talenten te benutten in de vormgeving van een eenentwintigste eeuwse arbeidsomgeving. Doorvertaald naar de Vlaamse bevoegdheidssterreinen, is dat de essentie waardig werk!

Stimuleren van de vraagzijde

Nadat in de voorbije legislatuur met wisselend succes werd ingezet op de activering en mobilisering van het arbeidspotentieel door middel van instroommaatregelen (IBO, Tewerkstellingspremie, instapopleiding) moet nu werk gemaakt worden van de structurele verankering van een vraagzijdepolitiek. In de aanpassingen aan de arbeidsomgeving, in de uitrol van een competentiebeleid en de totstandkoming van een plan voor maatschappelijk verantwoord ondernemen, moeten werkgevers en werknemers ondersteund worden aan de hand van structurele incentives. Arbeidspostaanpassingen, competentieschakels, diversiteitsplannen, opleidingsmodules: het moet allemaal deel uitmaken van een structurele ondersteuning, al dan niet op maat van doelgroepen. De ontwikkeling van een vraagzijde-instrumentarium creëert overigens niet alleen kansen voor werknemers. Ook werkgevers varen wel bij een arbeidsomgeving waarin gelukkige werknemers gedijen (productiviteit, retentie) en waarmee specifieke doelgroepen (ouderen, arbeidsgehandicapten) beter bereikt worden.

Activering van de vraagzijde

Mede als gevolg van de reeds geschetste uitdagingen, is op de arbeidsmarkt van de eenentwintigste eeuw niet langer plaats voor discriminatie noch voor een gebrek aan innovatie of competentieontwikkeling. De plicht van werkzoekenden om via opleiding of werkervaring de kortste weg naar werk te nemen, moet dan ook worden beantwoord met verplichtingen voor de vraagzijde. Werkgevers móeten voortaan nadenken over diversiteit en evenredige arbeidsdeelname in hun bedrijf of organisatie (veralgemening diversiteitsplannen). Werkgevers móeten vandaag, alleen al om economische redenen, aandacht hebben voor de competentieontwikkeling van werknemers (en werkzoekenden), op en naast de werkvloer (verplichte sectoriële opleidingsinspanningen in uitvoering van een nieuwe generatie sectorconvenants). Tenslotte móeten alle Vlaamse bedrijven, hoe beperkt ook, blijk geven van maatschappelijk verantwoord en innovatief ondernemerschap (door een aantal principes ervan te integreren in de bedrijfsvoering).

Segmentering bestrijden

De schaarste op de arbeidsmarkt mag dan aanleiding geven tot verhoogde tewerkstelling. Ze creëert in toenemende mate ook een tweespalt in de samenleving: tussen winnaars en verliezers, tussen hoog- en laaggeschoolden, tussen fel en minder fel begeerden, tussen veelverdieners en minderverdieners, tussen werkende rijken en werkende armen, tussen werkenden en werkzoekenden. De middengroep op de arbeidsmarkt (goed betaalde banen in de industriële sector) dunt uit terwijl zowel de preciaire groepen aan de onderkant (laag productieve banen in de dienstensector) als de hogere segmenten (hoog productieve dienstenbanen) aanzwellen. Polarisering, heet dat, of nog: ongelijkheid. Ook hier is solidariteit het onnavolgbare antwoord. Teneinde de economische groei te versterken en de combinatie arbeid-gezin voor werkenden te ondersteunen, moet werk gemaakt worden van kwalitatieve jobcreatie in tewerkstellingscircuits voor de zwaksten (sociale economie). Maar daarnaast ook: inzetten op de scholing, begeleiding en competentieversterking van minder kansrijke werkzoekenden in de ruimste zin van het woord.

Werk decreteren

Werk kan je niet decreteren, wordt wel eens gefluisterd. Het is een stelling die maar ten dele opgaat. In de vele incentives die de overheid nu al hanteert om haar doelstellingen op de arbeidsmarkt te realiseren, heerst een te grote vrijblijvendheid. Nog te vaak ontbreekt elke vorm van (financiële) responsabilisering in de manier waarop stimuli worden toegekend aan bedrijven en/of sectoren. Elke premie of subsidie moet daarom, zoals elke lastenverlaging en elke bijdragevermindering, worden afgetoetst aan de mate waarin ze de initieel vooropgestelde tewerkstellingsdoelstelling bereikt. Om dezelfde reden moet tegenover elke (verplichte) activering een kwalitatieve job, werkervaring of opleiding komen te staan. In de komende legislatuur moeten hierover bindende afspraken gemaakt worden met bedrijven, sectoren, steden en gemeenten en de sociale economie. Het nieuwe jeugdwerkplan biedt een eerste kans om deze aanpak alvast op het terrein te laten proefdraaien, maar ook om de nieuwe aanpak geleidelijk te introduceren in het begeleidingsmodel voor werkzoekenden.

Werk aan de winkel

De vergrijzing, de milieuproblematiek, de toename van de consumptie in de wereld, ... Er is genoeg werk aan de winkel. Een socialistisch verhaal zet mannen en vrouwen zonder onderscheid aan het werk. Werk zorgt immers niet alleen voor inkomen en bestaanszekerheid. Het is ook de motor achter economische groei, sociale herverdeling en dito samenhang. 'Iedereen aan het werk' is daarom een nobele doelstelling. Maar 'waardig werk voor iedereen'

door een politiek die anders en beter werken structuur geeft, is dat evenzeer. Precies dat laatste maakt de inzet uit van de onderhandelingen over het arbeidsmarktbeleid na 2008.

Wees realistisch, schrijf het onmogelijke...

www.willemdeklerck.blogspot.com

Reacties: willem.de.klerck@telenet.be

Datum van publicatie: **12.04.2008**

